

Mateřská škola Čtyřlístek Pardubice
Národních hrdinů 8, Pardubice / 5. května 64, Nemošice

HRAJEME SI, ČTEME SI A POZNÁVÁME SVĚT KOLEM NÁS

**Metodika rozvoje předčtenářské gramotnosti
v Mateřské škole Čtyřlístek Pardubice**

Mateřská škola Čtyřlístek Pardubice
Národních hrdinů 8, Pardubice / 5. května 64, Nemošice

Předčtenářská gramotnost zahrnuje dovednosti předcházející samotnému čtení a psaní. Jsou rozvíjeny psychické funkce, jež souvisejí se čtením a to např. pozornost, rozvoj řeči, představivost, prostorová orientace, paměť, sluchová a zraková orientace.

Čím napomáháme ke kladnému vztahu ke knize u nás ve škole?

- Každodenně předčítáme dětem.
- Ve třídách máme čtenářské koutky s knihovničkami. Děti si knihy prohlíží a diskutují o nich.
- Navštěvujeme knihovny a půjčujeme si různé žánry knih. Besedujeme spolu s knihovnicí o knihách a pravidlech chování správného čtenáře.
- Hrajeme si na spisovatele a ilustrátory - tvoříme dětský čtenářský deník nebo vlastní knihu.
- Zveme rodiče na společné čtení v mateřské škole.
- Podporujeme fantazii a vlastní představivosti při vymýšlení vlastního příběhu.
- Dramatizujeme pohádky, příběhy a modelové situace. Děti si tímto rozvíjí paměť, fantazii, představivost, myšlení a posilují sebedůvěru.
- Navštěvujeme divadla a umožňujeme různé další kulturní akce v MŠ (autorská čtení, divadla).
- Objevujeme a experimentujeme. Vyrábíme ruční papír. Děti se učí pracovat podle pracovního postupu a seznamují se s tím, jak se papír vyrábí. Ruční papír poté využíváme k další činnosti, např. výroba vlastní knihy.
- Podporujeme spolupráci se základní školou – čtení školáků předškolákům.
- Ve škole máme vytvořený koutek „Pohádkobudka“, kde podporujeme návrat knih do oběhu.
- Využíváme brainstorming na zadané dané téma

Pomůcky k rozvoji předčtenářské gramotnosti v naší škole

Dobrá pomůcka by měla být hravá a názorná, podporovat aktivitu dítěte a rozvíjet více oblastí najednou (řeč + vnímání + motoriku).

Didaktické a společenské hry

Knihy, encyklopedie a časopisy

Loutky a maňásci, kostýmy a rekvizity

Audiovizuální a technické pomůcky - Albi tužka a kouzelné čtení

Smyslové hry - pexeso (obrázkové, sluchové), puzzle, skládanky, domina

Rytmické nástroje

Logopedické pomůcky (zrcátka, větrníčky, balónky)

Kreativní a grafomotorické pomůcky - tiskátka, modelína, pastelky, písek, atd

Manipulační a didaktické pomůcky – obrázkové a komunikační karty (dějové sekvence, rozdíly), pracovní listy, omalovánky, písmena, piktogramy

Interaktivní tabule, tablety, mobilní telefony a vzdělávací aplikace (audioknihy)

Senzorické stoly s doplňky, pískovničky

Příklady her k cvičení předčtenářské gramotnosti:

„Naopak je to jak?“ Děti vymýšlejí protiklady k daným slovům, např. den/noc, ráno/večer, hodný/zlý.

„Řekni to jinak“ Děti hledají slova podobného významu k danému slovu, např. běží – utíká.

„Na básníky“ Děti se snaží vytvořit rýmy k různým slovům, např. pes – les.

„Kdo to je“ Děti se snaží podle popisu, uhodnout na koho myslím, jakou postavu z pohádky popisují.

„Dokonči pohádku“ Učitelka začne vyprávět jednoduchý příběh/pohádku a dítě má za úkol dokončit, stačí dvěma nebo třemi větami.

„Nákup“ Děti mají za úkol zapamatovat si co největší počet slov. Hru může začít učitelka větou: šla jsem nakoupit a koupila jsem si chleba. Další musí tuto větu zopakovat a přidat další slovo. Hru můžeme různě obměňovat, např. byl jsem v zoologické zahradě a viděl jsem tam...

„Slovní had“ Učitel řekne slovo a dítě má za úkol vymyslet další slovo začínající na poslední písmeno předcházejícího slova. Děti mohou v místnosti hledat slova začínající stejnými písmeny.

„Kimova hra“ Pod šátek schováme různé předměty. Podle věku dětí bychom měli přizpůsobit počet předmětů. Na několik vteřin se předměty dětem odkryjí a poté se zakryjí šátkem. Děti mají za úkol vyjmenovat předměty, které jsou pod šátkem

„Co dělám“ Děti mají zavřené oči a podle zvuku mají za úkol poznat, co učitel dělá. (odemykání klíčem, hraní na klavír, mačkání papíru).

„Co se změnilo“ Děti si prohlédnou např. kamaráda, místnost, nebo nějaký předmět. Učitel poté něco změní na dané věci a úkolem dítěte je uhodnout, co se změnilo.

„Dokresli, co chybí“ Děti dostanou neúplné obrázky a mají za úkol dokreslit, co na obrázku chybí. (obličej bez očí, sluníčko bez paprsků).

„Kde je budík“ Učitel schová budík v místnosti a dítě má za úkol podle tikotu budík najít.

„Ptáčků, jak zpíváš“ Děti mají zavřené oči. Učitel vybere jedno dítě, které vydává zvuk ptáka, na kterém se domluví s učitelem. Poté mají ostatní děti za úkol, uhodnou, které z dětí je ptákem.

„Samá voda – přihořívá – hoří.“ Učitel vybere dítě, a to podle navigace ostatních má najít schovaný předmět v místnosti. Podle vzdálenosti od předmětu ostatní napovídají samá voda – přihořívá – hoří.

„Kuba řekl“ Učitel říká různé pokyny (lehněte si, chodte, skákejte). Jestliže je před pokyny řečeno Kuba řekl, děti mají daný pokyn splnit, pokud je řečen pouze samotný pokyn, děti zůstávají v klidu stát.

„Všechno lítá, co peří má“ Učitel stojí před dětmi a říká např. „vrabec lítá“, „straka lítá“. Pokud je výrok pravdivý, děti zvedají ruce, když není, děti stojí v klidu.

„Barevná pohádka“ Děti mají k dispozici barevné kartičky, učitel vypravuje příběh, ve kterém zdůrazňuje barvy. Děti mají za úkol zvedat nad hlavu správné kartičky s barvami podle toho, jaká barva zazněla v příběhu.

„Barevná písmenka“ Tato hra je obměnou hry „barevná pohádka“. Děti dostanou pracovní list, na kterém jsou políčka s písmenky a dítě má za úkol vybarvovat jednotlivá políčka podle pokynů učitele. Tato hra je velmi náročná, je určena pro předškoláky.

„Kouzelný sáček“ Ze sáčků s předměty si dítě vytahuje předměty a podle hmatu poznává, co má v ruce.

„Skládání z rozstříhaných pohledů nebo obrázků s ilustracemi pohádek“ Učitel rozstříhá obrázky se známými postavami z pohádek a děti mají za úkol poskládat obrázek jako puzzle.

„Papoušek“ Učitel řekne slovo a dítě má za úkol vytleskat slovo po slabikách.

Mateřská škola Čtyřlístek Pardubice
Národních hrdinů 8, Pardubice / 5. května 64, Nemošice

Hry s písmeny – při manipulaci se děti seznamují se symboly

Piktogramy a komunikační karty – prostřednictvím karet s obrázky, které znázorňují režim/pravidla třídy, děti poznávají, že obrázek/symbol má konkrétní význam

Albi tužka a Kouzelné čtení – podporujeme rozvoj slovní zásoby a samostatnosti

Hrajeme si se slovy a poznáváme hlásky na začátku a konci slov.

Mateřská škola Čtyřlístek Pardubice
Národních hrdinů 8, Pardubice / 5. května 64, Nemošice

Do naší školy si pravidelně zveme autory knih, kteří nám představují svá díla a vypráví o své profesi spisovatele.

Také se mnoho dozvíme o výrobě samotných knih.

Čteme si a prohlížíme si nejrůznější žánry knih. Od leopel, pro ty nejmenší, po pohádky, příběhy či encyklopedie. Také odebíráme dětské časopisy.

V každé třídě máme knihovnu, která je průběžně doplňována.

O knihovny se starají děti a knížky rovnají a třídí dle žánrů.

Děti si také své knížky vyrábějí.

Děti si nosí i své nejoblíbenější knížky a rádi o nich kamarádům vypráví.

Mateřská škola Čtyřlístek Pardubice
Národních hrdinů 8, Pardubice / 5. května 64, Nemošice

Rozvíjíme u dětí grafomotoriku.

Děti si hrají s pexesem a rozvíjí si zrakové vnímání a slovní zásobu.

Zároveň se učí spolupracovat, dodržovat pravidla, přijímat prohru ve hře či být úspěšný.

Mateřská škola Čtyřlístek Pardubice
Národních hrdinů 8, Pardubice / 5. května 64, Nemošice

Před poledním odpočinkem paní učitelky čtou pohádku nebo příběh na pokračování.

Někdy přijde předčítat i maminka nebo paní knihovnice.

O příbězích si hodně povídáme a rozebíráme děj čímž rozvíjíme sluchovou paměť a pozornost.

Baví nás rozvíjet fantazii. Jak bude asi pokračovat příběh zítra? Nebo co by, kdyby?

Vymýšlíme si i své příběhy a do nich zveme své kamarády ze školky.

Při hře se slovy se učíme rozkládat slova na slabiky a rytmizujeme je.

Zkoušíme poznat hlásku na začátku a na konci slova.

Poznáváme jednotlivá písmena a symboly.

Mateřská škola Čtyřlístek Pardubice
Národních hrdinů 8, Pardubice / 5. května 64, Nemošice

Děti se učí dějové i časové posloupnosti.

Skládáme puzzle a učíme se spolupracovat.

Hrajeme si s maňásky a vymýšlíme nové příběhy.

